

מנשה ורשבסקי וארנסטו
...מאסר עולם

טים, קיוו כל אחת להשתלט על הסתדרותם (ראה נוער מחפש את המחר).
מלחמת הסיסמות והטלת הפתקות לתוך פי חים שהועמדו בפרוודורי טרינסטרה ומקרי מות הלימודים האחרים בעיר התנהלו בשקט. היה זה שלב שני ופחות חשוב אחר האבקות קודמת ומכרעת יותר: משאל בין הסטודנטים על אופן הבחירות — אישיות או מפלגתיות.
טענה רשימה ל' למען הסטודנט שנולדה (המשך בעמוד 10)

בהפסקה הושקה הקהל במים קרים בלבד, במקום זה מתקתק ועוגות קרם שחולקו ב' רוחה בהפסקות התכנית הראשונה, וקופסת פח גדולה עליה בלטה המלה "תרומות", רמז זה לקהל רמזים פינגסטים. הוברר שלחיי ה' תרבות בבית-הסוהר נשקפת סכנת שקיעה. בסוף התכנית גילו שני אנשים את דעור חיהם. ורשבסקי שוהר מאושר וכבוד כש צוינה רמת ההצגה שעלתה על הראשונה לאין ערוך, הבטיח שתמיד יעזוב את החופש, יחזור אל בין הכתלים לביים הצגות נוספות.
פחות זוהר נראה שמואל יוגב, שלא הב' טיח שאחר תכנית ב' יהיה עוד המשך שלישי למאבק למען שיקום האסיר ושיקום תנאיו (העולם הזה 751). סיבתו האדושה של יוגב: עם פרישתו של רם סלומון, נציב בתיהסוהר (העולם הזה 754) בא ביטול תקציב ההצגות, אשר אילץ את יוגב למשוך הלאה (על שמו) בת 150 לירות, בבנק יפואי.

יוגב הזיל דמעה על אבדן מפעל שקירב ציבור אדיש אל תוך כתלים נשכחים. אחר מחה את זמעותיו, הספיד: אולי גם זה לטוב, בית-סוהר אינו תיאטרון ואנחנו לא אר' טיסטים.

סטודנטים הדגל לא קופל

מספר אותיות מאושרות מתוך אלה שמפ' לגותיהן השתתפו בבחירות לכנסת זכו השבוע לתחית מתים קצרה בבחירות להסתדרות ה' סטודנטים הירושלמים. שש רשימות ניגשו להתמודדות פוליטית בקרב 2400 הסטודנט

רון ישנה תמיד נטייה טבעית ליפות את ה' חיים. כי במרחק צעדים מעטים מבמת בית הסוהר, במקום שאליו הגיעו צלילי האקורדיון שליחה את תכנית הריבוי החדשה, סיר הנשיא התורני של בית המשפט המחוזי, צבי עלי בקר, בלוית שמואל. יוגב מנהלו החסון של בית-הסוהר, בתאים אמיתיים והמראה ש' נתגלה להם בתוכם, לא היה זוכה למחאות כפיים עלידי עתונאים.

בין 500 האסירים שהצטופפו בחדרי בית הסוהר, עלה מספר הבלתי שפוטם על 80. תריסר אסירים הצטופפו בתורן המתאים לחמשה, יצרו תנאים סניטריים בלתי אנושיים. סוף סוף זכתה שיטת "כשיש מקום ל' חמשה, יש גם לששי", בה נוקטים בתי המשפט, השולחים נאשמים חסיר דמי-ערבות למאסר ממושך עד לתאריך משפטם הנדחה מחוסר שופטים, לסקירה מחודשת.

כאשר חזר מנשה ורשבסקי לביים את תכ' ניתה השנייה של להקת בית-הסוהר, עשה זאת בכי-חורין ומתוך אהבה. כי מרים רוט' נר, החובשת הבלונדית בת ה-22 של אגף הנשים בבית-הסוהר, אותה גילה ורשבסקי כאשר ערך את ציד הכוכבים לתכנית הרא' שונה, עשה שעבד כאסיר בחדר האוכל של הסוהרים, היתה אחת הסיבות העיקריות ל' הופעתו.

כל עוד היה ורשבסקי אסיר, נשמר, משום מה, הסוד הרומנטי. עתה כאשר עמדו שני' הם חבוקים ופיוזמו דואט על במת אותו בית סוהר, שניהם בני-חורין, שוב לא היה טעם רב לשמור על אירוסייהם בסוד. גילתה מרים את מזימתה: מאסר עולם לוורשבסקי, חתום עלידי הרבנות הראשית.

אליעזר (דואים) פינקרשטיין
בי. ג'י. קיבל...

אולמון בית-סוהר יפו, עליה הועלתה תכנית השנייה של להקת גיליון. בין קירות אפורים, אך צבועים יפה הנושאים כתובות כ"ח' החופש!", "חנינה", "אהבה" המתור' קה" (בהונגריה), ישב אסיר בודד, כתב מכ' תב מלא געגועים בתאו הפרטי, אך, לתיאט'

חקירה מיוחדת

מדוע מזוהם חוף הים?

בגבול פתח-תקוה — תל-אביב, בו יוקם מכוון לזיקוק המים, הצטברות משקעי הוזהמה שיהפכו לרפש מיו' בש בעל ערך כלכלי גדול והפקת אנרגית גזים העלולה לחסוך כמות עצומה של דלק למדינה. ומכאן לששחי הנגב המשועים למים ולזבל המזהמים את חוף תל-אביב, דרך צינורות, הדרך קצרה ביותר.

אחר כל חורף בא קיץ

לתולדות הביוב התל-אביבי המזכירות את כביש חיפה — תל-אביב, בתיקונו הושקעו סכומים בהם אפשר היה לסלול עשרה כבישים תחתיו, נוסף פרק חדש, בעל השם "השינושן": "אין ברירה".
יום אחד בשנה שעברה, כשהחלה העירייה לחשוש ל' פעולות תגמול של משלמי מסים חפים מפשע, בפניהם נחסם חוף הרחצה, הומינה שתי מכוונות כלוריפציה. ה' עירייה החלה בהזרמת הכלור לפי שני המוצאים הגדולים, כדי להמית בו את חיידקי המגפות הרוחשים במוצאים, בטרם ייקלטו עלידי גלי הים, יעברו עמהם אל החוף. נוסף לכך הציבה העירייה פועלים שאספו את גללי הצואה שדבקו (בימים סוערים ביקר) אל רגליהם הית' פות של המטיילים על החוף. בסוף העונה, לאחר ציפיית יסורים ממושכת, טבלו אורחי העיר במי ים תל-אביב, השתרעו על החוף הקי יחסית, ללא חשש. העקומה, הנמתחת שנתיים שליו משדר הבריאות לא גילתה עלייה בתחלואה לגבי השנה שעברה, בה לא קוימה רחצה, הכלור ופועלי החוף ניצחו.

עיריית תל-אביב שיצאה זמנית מן המיצר, שאפה אויר לרחותה. אך היא שכחה שאחר כל חורף חוזר ובא קיץ. החמסין הראשון הזכיר לעירייה שגללי הצואה תפסו את מקומם הרגיל לאורך החוף. מיד נקראה ישיבה דחופה, בה לשו נציגי משרד הבריאות ונציגי העירייה בבצק הרחצה, אפו עוגת צנע: ההחלטה על כמות הכלור הצטמצמה במאה טון בלבד העולים 5000 לירות שטר' לינג, כמות שתספיק להמתת החיידקים המסכנים את ברי' אות המתרחצים בימים בהם הים שקט. בימי סערה, בהם מתחספים חיידקי הפסולת המגיעה אל החוף מן האניות תאסר הרחצה.

מסקנת הנציגים: אי-טיהור לא יעצור מתרחצים רבים, יגביר את התחלואה ויסכן נפשות, שעה שהחוף יהיה מופקר בחוסר מצילים. אמהות וילדים יפסידו כוחות בתורים ונסיעות רחוקות לחופים טהורים.

אולם בתשובת ד"ר חיים שיבא, מנהלו הכללי של משרד הבריאות לועדה העירונית, בה הסביר שפניה למשרד האוצר (5000 לירות השטרלינג) אינה עדיין קב' לת הכסף, נחרץ גורל הקיץ התל-אביבי הרביעי, חסרי הים. משרד האוצר תלש את הניצרה, השליך את רימון התקציב שפוצץ לרסיסים קטנים תקוה אורחית נוספת.

קוטר של מטר (שהכיל בתוכו צינור קטן למי גשמים) שנמתח לאורך טיילת שפת הים, התפלג לשני מוצאים גדולים (רחובות טרומפלדור וויבונטנסקי). שכווני אל הים, ניתלו על מבני בטון והטילו אל גלי הים את זוהמת העיר.

התכנית, שביצועה נמשך שנים, ושעלתה מיליונים רבים, אספה את הוזהמה ביד אחת וחילקה אותה ב' שנייה. חוף תל-אביב, בלעדי אבזרים בני העיר כחודשי הקיץ, הפך מזבלה ראשית, הרתיח-חלואה. להצלחתה ה' מלאה של התכנית, חסרו חמשה מיליון לירות ישראליות, בהן היה אפשר לפרוץ סלעים, למתוח דרכים צינורות למרחק של 800 מטר לתוך הים, מעבר לגלים ולצומק בו שוקעת הוזהמה, בלי שתהיה נתונה להשפעת הגלים המגיעים אל החוף.

הצינורות בני 140 המטר להם הספיק תקציב העירייה שלחו את הוזהמה על פני המים. הוזהמה שהציפה את החוף היתה מסוכנת יותר מבורות השופכין שעלו על גדותיהן בעבר. משרד הבריאות אסר את הרחצה. אך לא הצליח להשתלט על תל-אביבים אמיצים שהעדיפו מפלט מחמסין של חיים ארוכים. שרד הלימוד ששולם עלידי העירייה על חשבון אורחיה, עבור תכנית כושלות, היה יקר למדי.

בזבוז לאומי בקנה מידה בינלאומי

בהוצק הפירמה קרשו את קאופמן מלונדון, כדי לחלץ חצי מיליון אורחים ממצב מסרית, המפוצצה בדיחה גסה ששמה לקלס את העירייה, את הממשלה ואת המדינה כולה. הסיק המהנדס קאופמן ברו' ענק שהשתרע על כני עשרות עמודים: צרפת שופכת שמפניה לאוקיינוס האטלנטי היתה יותר מתקבלת על הדעת מאשר ישראל חרבה המעשריה את הים התיכון במי שופכין ראויים לשימוש חקלאי.

בורות נוספת: ממומחי הביוב הישראלי נעלם ערכה החקלאי של הוזהמה להפריית שדות, העולה לאין ערוך על זבל בקר. תגלית נוספת: באנרגיה העצומה השופעת מן הגזים המופקים בכל מקום בעולם ממי השופכין ניתן להעתיק הרים, לחסוך כמויות עצומות של דלק. קאופמן דגר על תכניתו חודשים ארוכים. חזר והוקיע בזבוז לאומי בקנה מידה בינלאומי (50 אלף מטרים מעוקבים של מים ביממה), בארץ ענייה במים ומפגרת בחקלאות. אולם משהוגשה התכנית המוצעת (שעיקרה התבסס על עקרון החזרת המים שמוקדם באדמה אל האדמה, למנוע בכך התלדלות המקורות), לא בלבד ש' נמצא מי שצחק לרעיון השקעת שבעה מיליון לירות נוספים בבניית-מפלצת שכיילתה מקציבים כה רבים, אלא ששרד האוצר אף סירב לשאת בהוצאות התשלום למ' גישה.

ההצעה כפי שנסתכמה סופית: חיסול המוצאים לים, כיונם אל צינורות שקצותיהם יגיעו אל מעבר לירקון,

אין לכם כסף? גם לנו אין!

בהכנס סעדיה שושני לעירייה, לפני 32 שנה, לא הצי' טיינו רבים מחבריו בחזון שראה את תל-אביב כיותר מעיר-שדה בעלת פינות נוי סביב בתים בני קומה. כעשר שנים לאחר מכן שאפו לתוכם חסרי-החזון, ביחד עם 100 אלף תושבי תל-אביב, סרחון שעשה את חוסר-החזון לעניין של מה בכך. מי שופכין הציפו את חצרות העיר, השתפכו לרחובות וזרמו באין מפריע. בורות השופכין שנחפרו ליד כל בית תל-אביבי הגיעו לנקודת רוויה, חדלו לספוג, חזרו להתמלא ימים מעטים לאחר שהורקו. מחלקת הביוב של העירייה בחרה בדרך בלתי מהפכ' נית שתוצאותיה היו ברורות מראש: היא סכנה ידיה על חפירת בורות חשופים בצד הישנים שגורלם היה דומה כשחי טיפות מי שופכין. העולם התחתון של תל-אביב הפך חיש מהר לעולם חלול. בשטחי רוב חצרות הבתים הישנים שוב לא היה מקום לחפירת בור נוסף בעוד שהישנים פלטו זוהמה מסריחה.

סעדיה שושני שהתמנה בינתיים לראש מחלקת הביוב של העירייה, פנה למזכיר הכספים של ממשלת המנדט, אריק ג'ונסון, צייר לפניו תמונה בצבעים שחורים: אם לא יהיה תקציב מיני להקמת רשת ביוב נטבע כולנו, כולל משרדי הממשלה.

ג'ונסון ראה את התמונה בצבעים הומים בלבד. לכל היותר יטבעו היהודים, משרדי הממשלה יעברו ירושלי-מה. הוא פתח בויכוח אנגלי טיפוסי שנמשך עשר שנים, בהן שיחק עם עיריית תל-אביב בחתול ועכבר. כשהסכי' מה העירייה לבסוף לתנאי האחרון, הגשת תכנית הביוב עלידי מומחה אנגלי, אמר ג'ונסון: אין לכם כסף? גם לנו אין! ואז כבר התעופפו אלפי יתושים מעל ביצה ירוקה שכיסתה את שטח חוף תל-אביב.

מפלט אחמסין או חיים ארוכים

"כשאתה בצרה, עשה דבר מה — משהו!" אומר פת' גם צבאי עתיק. סעדיה שושני לא היה בצבא. אך הוא היה בצרה: כראש מחלקת הביוב ספג מלכד מנת זוהמה שנופלה בחלקו כאוזה, גם את מרידות התושבים שראו את עצמם בדמיונם צונחים ברחובות מוסי מגפה שחורה. משנת 1936 עד 1943 הפכה מחלקת הביוב ליחידה ריי' כונית יחידה ברשות בלתי עצמאית כעיריית תל-אביב (בה מונה גם ראשה עלידי הבייטים).

שושני שהחליט להקים רשת ביוב תת-קרקעית, הת' חים קבלנים כרטיים על הסכמים שנחתמו על ידו (לא עלידי עיריית תל-אביב). הוא ניצל את איום הוזהמה, מפניו חששו הקבלנים לא פחות מבעלי הבתים, הפך אותם לשותפים במפעל, בו פרעו בעלי הבתים לקבלנים את המגיע להם תוך עשר שנים.

ממרכז האינסטלציה של בנייני העיר נמתחו צינורות מתחת למדרכות הרחוב, התרכזו אל צינור כללי בעל